פרוטת הכופר הראשונה: סוגה בשושנים כעין סוד הצימצום

RAY SOLOVEITEHIK

187 1915 1875 2518 18914 1949

הפרוטה הראשונה שאותה דורש הקבייה מאדם בישראל היא לחיות בסייגי שושנים של מצוות ומעשים טובים כעין סוד הצימצום. מקובלים ובראשם הארייי הקדוש בייעץ חייםיי והאדמוייר הזקן

מקובלים ובראשם האות הקודט ב ק כולם הביעו את הרעיון שבריאת העולם הושתתה על הצימצום. האין סוף כשאמר וברא את העולם צימצם עצמו כביכול לכדי מתן

האין־סוף כשאמר וברא את העולם צימצם עצמו כביכול ככו מוקר מקום וישות לבראה. אילו לא תפס במידת הצימצום אלא במידת ההתפשפות, לא יכול היה העולם להתקיים. על האין־סוף בלי מידת

MIDRASH

מהו צימצום! המדרש המובא בילקוט שמעוני, שמות, שסייה ובפסיקתא, מספר לנו: בשעה שאמר לו הקבייה למשה ייועשו לי מקדש ושכנתי בתוכםיי (שמות כה, ח) נבהל משה ונרתע לאחוריו ואמר: ייהנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוךיי (מלכים־א ח, כז) ואתה אומר לי: ייועשו לי מקדש ושכנתי בתוכםיי! אמר לו הקבייה: משה, לא כשם שאתה סבור אלא עשרים קרש בצפון ועשרים קרש בדרום ושמונה במערב ואני יורד ומצמצם שכינתי למטה. פעמים השמים ושמי השמים לא יכלכלוני ופעמים אני יורד ומצמצם את שכינתי אמה על אמה. שנאמר: ייונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפרת מבין שני הכרבים אשר על ארון העדתיי (שמות כה, כב).

RASHI RAV ייסוגה בשושנים" (שיר השירים ז, ג): "גדורה ומסויגת בגדר שושנים", די לה בגדר קל ואין אחד מהם פורץ בו ליכנס. הרי חתן נכנס לחופה, לבו מתגעגע לחופה ולחיבת חיתונו. בא ליזקק לה, אמרה לו: טיפת דם כחרדל ראיתי. הרי הופך פניו לצד אחר, ולא נשכו נחש ולא עקרב

עוקצו".

הרי שיחקה לחתן והכלה "שעת כושר" בחסות אפילת הלילה —
לחטא. הם ביחד לבדם ומשתוקקים בלהט זה לזה ואין אדם רואה אותם
לחטא. הם ביחד לבדם ומשתוקקים בלהט זה לזה ואין אדם רואה אותם
ולא נוזף בהם — אך שם נוכח הרבש"ע ופורשים מן העבירה. זוהי "פרוטת
ולא נוזף בהם — אך שם נוכח הרבש"ע ופורשים מן העבירה. זוהי "פרוטת
הכופר" שבה הם פודים את עצמם מלפני הקב"ה לחיות בעולמו.

והנה ממשיך שם רש"י:

"הרי שהוא עובר בדרך [בחוץ חם והחמה לוהטת וההולך בדרך הוא
רעב וצמא מאד. והנה] ראה בכורות בראשי התאנים [תאנים בשלות
רכונות כלפי מטה וקורצים לו: בוא טול אותנו וירנח לך!] פשט ידו ליטול
אומרים לו של ישראל הם [תאנים אלו אינן שלך, יש להן בעלים, אסור לך
ליהנות מהן!] הוא מושך ידו מפני הגזל – הרי "סוגה בשושנים".

AVROM SILVER JEA 12-2-19 7-ADARI 5779 R GOLD

TERUMAN TETZAVEN ETC.

The Gemara cites a different version of an exposition cited

בְּמַעֲרֶבָא מַתְנוּ הָבִי – In the West (i.e. Eretz Yisrael) they taught the exposition of the verse as follows: בנ גּוּדֵל אָמֵר – Rav Gidel says: "נְדוֹלי שָגְּדְלוֹ בַּשֵׁם הַמְפוֹרָש, - Great means that he magnified [God] by pronouncing the Explicit Name. וְרַבַּ מִתְנָא אָמֵר – But Rav Masna says: יְאָמֵר – It means that the Men of the Great Assembly said: the great, powerful and awesome God.[42] יוָהא דְרָב מַתְנָא מֵטְיָיא לִדְרַבִּי יהושע בן לוי – And this teaching of Rav Masna supports לוי view of R' Yehoshua ben Levi. דאָמֵר רַבִּי יְהוּשְׁעַ בָּן לִוּי – For R' Yehoshua ben Levi said: לָמָה נִקְרָא שָׁמָן אַנְשֵׁי בִנְּטֶת הַגְּרוֹלָה – Why were they called the Men of the "Great" Assembly? שַהַחוירוּ צָטָרָה לְיושְנָה – Because they restored the crown of God's glory⁽⁴⁴⁾ to its original luster. How so? אָתָא מֹשֶה אָמֵר – Originally, Moses came and said: ייָהָאֵל הַגָּבר הָנוּרָאיי – the great, powerful, and awesome God. אָתָא יִרְמְיָה וְאָמֵר – אָתָא יִרְמְיָה וְאָמֵר Then came Jeremiah and said: נָּרִים מְקַרְקְרִין בְּהֵיכָלוּ – Behold, strangers are croaking in His Sanctuary! (46) נוֹרְאוֹתָיני - Where are the displays of His awesomeness? לא אָמֵר ,,נורָא״ – He therefore did not mention "awesome" in his prayer.[47] אָתָא דָנֵאַל אָמֵר Then came Daniel and said: נְבְרִים בְּבָנָיו – Behold, strangers are enslaving His children, the Jewish nation, these seventy years of the

Babylonian exile![48] אַה גְבוּרוֹתִיו – Where are the displays of "לא אָמֵר ,,גבּור – He therefore did not say His power? "powerful" in his prayer. [49] אָתוּ אִינְהוּ וְאָמָרוּ – But then they – the Men of the Great Assembly – came and said: אַדְרַבָּה זו הִיא ות גבורת גבורת - On the contrary! This is His magnificent display of strength, שַבּוּבֵש אֶת יִצְרוּ – for He restrains His will all these years that His people are subjugated שֶׁנוֹתוֹ אֶרֶךְ אַפֵּיִם י לְרְשָׁעִים – in that He shows a long-suffering countenance to the wicked by not punishing them despite the numerous oppressions they decree against His people. [50] אַלוּ הֵן נורְאוֹתִיו – And these are indeed the great displays of His awesomeness, בּרוּךְ הוּא שָׁל הַקָּדוֹש בָּרוּךְ הוּא – because if not for the awe of the nations for the Holy One, Blessed is He, היאָך אוּמָה אָחַת האומות בין הָאומות – how could one solitary nation survive among the seventy nations of the world?!^[51] The Men of the Great Assembly, therefore, reinstated mention of these attributes in their prayer.[52]

The Gemara asks: וְרַבְּנָן – Now, the Rabbis, i.e. Jeremiah and Daniel, each of whom omitted one of the attributes stated by Moses in his prayer, הַיבי עְבְרֵי הָכִּי – how did they act thus עָבְרִי הָפִּין – יָּעָקְרֵי הַקּנְהָא דְּתַקִּין משֶה and abolish the institution that Moses instituted?

The Gemara answers:

רָבָּי אֶלְעָזָר - R' Elazar said: הוא בָּהַקָּדושׁ בָּרוּךְ הוּא שאָמתי הוא – Because they knew about the Holy One, Blessed is He, that He is truthful and despises falsehood; לפיבָך לא בִיזְבוּ בו – they therefore would not speak falsehood to Him.[53]

PIN B Bom MARC Jan 182 וותבת

דנותנועו ANUNYMITY LINE YAKE 2513

かるつは 1725

פרוטת הכופר השלישית: האילמות וקבלת יסורים באהבה

הצימצום.

11/13/ 1/1/12 Kla seir

CI, MUITIN

תנא: יימי כמוך באליםיי (שמות טו, יא) — מִי כמוך באילמים — כלומר, אף על פי שכוחו וגבורתו מלא עולם, רואה ושומע הוא עלבונו מעוברי עבירה ושותק ונוהג כלפיהם באילמות וארך אפיים, הנה אף הכופר שכנסת ישראל משלמת לקב״ה היא במידת האילמות וארך אפיים, כשם שהוא ארך אפיים לרשע ולצדיק. ומהי! — 😿

הפרוטה השלישית שמשלם אדם מישראל לרבשייע כדי שיהא זכאי ליהנות מעולמו היא על פי "ללכת בדרכיו", כמאמרם בגיטין נו ע"ב: דבי ישמעאל

פרוטת הכופר השניה: הענוותנות והאלמוניות

רבשייע מביא כביכול עוד קרבן גדול יותר מזה האמור למעלה, והוא העלמו, שנאמר: ייזה שמי לעולםיי (שמות ג, טו) — יילעלםיי כתיב. הקבייה הכל שלו; בכל מקום הוא מצוי - יימלוא כל הארץ כבודויי (ישעיה ו, ג)

לית אתר פנוי מיניה; הוא מחדש בכל יום תמיד מעשי בראשית; הוא

מחייה את כל העולמות באיתגליא ובלא איתגליא; כל הטבע כפוף לו

וממלא את רצונו – אף על פי כן הוא מסתתר ונסתר אין כמוהו ואינו

מופיע לעיני כל חי כאדון העולם. יש שהוא מתגלה כשהוא מסתתר בעב

הענן, כנאמר: 👚 שמות לד, ה) — ואינו נראה, והרי האדם

צריך לגלותו. לפעמים האדם יותר ממה שהוא חצוף כלפי שמיא הוא

שוטה מופלג עד שנדמה לו, חס ושלום, "מי אדון לנו". ודווקא רבש"ע הוא

הענוותן הגדול ביותר — "יושב בסתר עליון בצל שדי" (תהלים צא) ש־די

לו באלהותו (ראה רשייי לבראשית יז, א). ואמנם ההסתר נובע מן

an and the same of היה אילו היה הקב"ה דורש מן החוטא שישיב מיד על השאלה: "ילמה וכיצד חטאת לפניזיי היה החוטא נענש מיד – אלא הוא ממתין לו הרבה לתשובתו עד

אכן, אנו מקשים קושיות ומבקשים תירוצים, אולם אחת המידות שהתורה שבעֱל־פה נדרשת בהן היא מידת יישני כתובים המכחישים זה את

717

METUNIM

BADIN.

HEVV

12/18/1 Ir 3/N/ Bis pi3/15/2 8/12/ 1/2/19/ Selestain : Mellald SI deel וחמורה היותר ונוגד במצב צנינים מסויים יי הנמוח לנו שנקסורה ביותר

> YITZCHOK AVROHOM 11 PZINZUM SILENCE FIELD MEUNTAIN

分ファス SYAG LATORAH ANONYMITY / SILENCE HOUSE KTTJ HAAMIDU TALMIDIM HARBEI

YAAKOY

MISHNA AVOT

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: בְּכָל מָקוֹם שָאַתָּה מוֹצֵא גְּדְלָתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ (מּילֹהּלֹ הוֹא, שָׁם אַתָּה מוֹצֵא עַנְוְתָנוּתוֹ. דְּבָר זֶה כָּתוּב בַּתּוֹרָה, וְשָׁנוּי בַּנְּבִיאִים, וֹמְשֻׁלְשׁ בַּבְּתוּבִים. כָּתוּב בַּתוּרָה: כִּי יהוה אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים דבריםי וַאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים, הָאֵל הַגָּדִל הַגִּבְּר וְהַנּוֹרָא, אֲשֶׁר לֹא־יִשָּׁא פָנִים וְלֹא יִקְחִ שְּׁחַד: וּכִתִּיב בַּתִרָה: עִשָּׁה מִשִּׁפָּט יַתוֹם וְאֵלְמֵנָה, וְאֹהֵב גֵּר לַתֵּת לוֹ לֵחֶם

ְּוּשִּׁמְלָה: שָׁנוּי בַּנְּבִיאִים, דְּכְתִיב: כִּי כֹה אָמֵר רָם וְנִשָּׁא שֹׁבֵן עֵד וְקְדוֹשׁ ישעיהּטּ שְׁמוֹ, מָרוֹם וְקָדוֹשׁ אֶשְׁכּוֹן, וְאֶת־דַּכָּא וּשְׁפַל-רְוּחַ, לְהַחֲיוֹת רְוּחַ שְׁפָּלִים וּלְהַחֲיוֹת לֵב נִדְכָּאִים: מְשָׁלָשׁ בַּכְּתוּבִים, דְּכְתִיב: שִׁירוּ לֵאלֹהִים, זַמְּרוּ תּהֹים פח שְׁמוֹ, סְלֹּוּ לָרֹכֵב בְּעַרָבוֹת בְּיָה שְׁמוֹ, וְעִלְזוּ לְפָנִיו: וּכְתִיב בְּתְרֵה: אֲבִי יְתוֹמִים וְדַיַּן אַלְמָנוֹת, אֱלֹהִים בִּמְעוֹן קְדְשׁוֹ:

Rabbi Yoḥanan said: Wherever you find the greatness of the Holy One, Megila 31a blessed be He, there you find His humility. This is written in the Torah, repeated in the Prophets, and stated a third time in the Writings. It is written in the Torah: "For the LORD your God is God of gods and LORD of lords, the great, mighty and awe-inspiring God, who shows no favoritism and accepts no bribe." Immediately afterwards it is written, "He upholds the cause of the orphan and widow, and loves the stranger, giving him food and clothing." It is repeated in the Prophets, as it says: "So says the High and Exalted One, who lives for ever and whose name is Holy: I live in a high and holy place, but also with the contrite and lowly in spirit, to revive the spirit of the lowly, and to revive the heart of the contrite." It is stated a third time in the Writings: "Sing to God, make music for His name, Ps. 68

PIRKEI AVOT

is God in His holy habitation."

ָהֵם אָמְרוּ שְלשָה דְבָרִים: הֶוּוּ מְתוּנִים בַּדִּין, וְהַעֲמִידוּ תַלְמִידִים הַרְבֵּה, וַעֲשׁוּ סְיָג לַתּוֹרָה.

extol Him who rides the clouds – God is His name – and exult before Him." Immediately afterwards it is written: "Father of the fatherless and Judge of widows

They said three things: Be deliberate in judgment; develop many disciples; and make a protective fence for the Torah.